

การพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมการ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี*

INTEGRATED CURRICULUM DEVELOPMENT, DEPARTMENT
OF SOCIAL STUDIES, RELIGIONS AND CULTURE, ON TOPIC OF
THAI IDENTITY CONSERVATION, FOR GRADE 5 STUDENTS IN
KASETSART UNIVERSITY LABORATORY SCHOOL, MULTI-LINGUAL
PROGRAM, CENTER FOR EDUCATIONAL RESEARCH
AND DEVELOPMENT, CHONBURI PROVINCE

นางสาวดวงนภา จันคำ **
ดร.อารามณ์ เพชรชื่น ***

บทคดีย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรนวัตกรรมการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ศึกษาทักษะการปฏิบัติงาน และเจตคติต่อเอกลักษณ์ไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
ศึกษา จังหวัดชลบุรี

โดยมีการพัฒนาหลักสูตรเป็น 5 ขั้นตอน 1)
การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตร 3) การ
ประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 4) การทดลองใช้หลักสูตร

5) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้ง
นี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุ
ภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจังหวัดชลบุรี ภาค
ตะวันออกที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน
จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน แบบวัดเจตคติ การ
วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการ
ทดสอบค่า (t-Test)

* วิทยานิพนธ์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้หลักสูตรบูรณาการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก หลักสูตรนึงก็ประกอบครบทั่วทั้วมีความสอดคล้องกับโครงการการศึกษาพุทธศาสนาและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนหลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก การคิดเห็นเครื่องดื่มแอลกออลิกมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.88 การอบรมเดี่ยงดูจากครอบครัวมีอิทธิพล

4. เจตคติต่อเอกสารภาษาไทยของนักเรียนหลังการเรียนหลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop integrated curriculum, to compare the academic achievement, and to study the performance skill and the attitude toward Thai identity department of social studies, religions and culture on the topic of "Thai Identity Preservation" for grade 5 students in Kasetsart University Laboratory School, Multi-lingual Program, Center for Educational Research and Development, Chonburi. The 5 steps of the curriculum development procedure were as follow: 1) background information study 2) curriculum development. 3) evaluation before implementation 4) curriculum implementation. 5) curriculum revision. The sample used in this research consisted of 31 Grade 5 students in Kasetsart University Laboratory School, Multi-lingual Program, Cen-

ter for Educational Research and Development, Chonburi, in the 2nd semester of academic year 2009.

The research instruments used in the research were lesson plans, an achievement test, an attitude test. The data were analyzed through mean, standard deviation, and t-test.

The results of the research revealed that:

1. The integrated curriculum was rated at a very high level. The components of the curriculum were completed and relevant to the multi-lingual program and it was appropriate to apply to the classroom instruction.

2. The students' achievements post-test of integrated curriculum was significantly higher than the pre-test at the level of .01

3. The performance skill of the students passed the criterion at a very high level

4. The students attitude towards Thai identity was significantly more positive the pre-test at the level of .01

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกทุกวันนี้ เชื่อมโยงถึงกันด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำไปมาก ผู้คนจากส่วนต่าง ๆ ของโลก สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อ่าย่างง่ายดายมากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่คนละชีกโลก การที่ทั่วโลกเชื่อมโยงถึงกันย่อมส่งผลให้เกิดการไหลบ่าของวัฒนธรรมขึ้น เราได้เห็นวัฒนธรรมและเอกสารภาษาของแต่ละประเทศ เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของผู้คนในโลก ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลายต่าง ๆ ความเป็นมาของชาติไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอายุ 3-4 พันปีมาแล้ว โดยมีหลักฐานเป็นแหล่งโบราณคดีกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ต่อมาในยุคสมัยประวัติศาสตร์

อาณาจักรของชาติไทยก็รวมกลุ่มเป็นปีกแผ่นเม่นคงยิ่งขึ้นตั้งแต่สมัยทวารวดี เชียงแสน สุโขทัย อุบลฯ และรัตนโกสินทร์ เป็นลำดับ ระยะเวลาอันยาวนานนี้ ทำให้มีการสั่งสมความเจริญทางวัฒนธรรมแต่ละยุคแต่ละสมัยต่อเนื่องกันมาโดยตลอด

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคตัวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยึดหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเติบโตตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิชาสังคมศึกษาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมมาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และช่วยรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และ

วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ประเทศไทยของเรามีเอกลักษณ์ของตัวเอง เอกลักษณ์ไทยคือ สิ่งที่บ่งบอกความเป็นชาติไทยอย่างชัดเจน ได้แก่ ภาษาไทย การแต่งกาย การแสดงความเคารพด้วยการไหว้และกราบ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ดนตรีไทย กีฬาไทย การละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ แต่จากการที่หันโลกเชื่อมโยงถึงกันเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากที่ต่าง ๆ หันจากซึ่งโลกตะวันตกและตะวันออก ให้เหล้ามา หักการแต่งกาย อาหาร กារอิน ดนตรี กีฬา ท่ามกลางสังคมที่ทุกสิ่งเชื่อมโยงถึงกันอย่างง่ายดายอย่างปัจจุบัน เอกลักษณ์ของความเป็นไทยถูกยกเป็นสิ่งที่เหมือนชาติภูมิลี้ย้อนไปที่ละน้อยจากสภาพปัจจุบันมิผลการสำรวจ เกี่ยวกับชีวิตกับความเป็นไทยของเด็กและเยาวชนไทย จากการสัมมนานักบริหารวัฒนธรรม ได้เปิดเผยผลสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน ในหัวข้อ “ชีวิตกับความเป็นไทย” ของโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับสถาบันรามจิตติวิทยา จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น 3,360 คน ครอบคลุมตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา หันในภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่าเด็กและเยาวชนไทยร้อยละ 32 สะกดคำในภาษาไทยผิด รวมทั้งออกเสียงคำกล้าไม่ชัด หรือการที่เยาวชน ร้อยละ 35.9 บอกว่าการฟ้อนรำแบบไทยเป็นสิ่งน่าเบื่อ ร้อยละ 62.2 เห็นว่าขั้นสูงกว่า ขั้นต่ำ คำลังจะหมดไป จากผลสำรวจนี้เห็นได้ชัดเจนว่าเด็กและเยาวชนไทยไม่ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร ท่ามกลางยุคที่วัฒนธรรมทั่วโลกเป็นกระแสความผันผวนทางด้านวัฒนธรรมเชิงซ้อน เป็นวัฒนธรรมที่ผสมปนเป斛หลากหลาย ถ้าเราไม่สร้างภูมิคุ้มกันในเรื่องนี้อย่างเป็นระบบ เราจะสูญเสียความเป็น

ตัวเองไปที่ละน้อย ทั้งที่เรามีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มากหมายและหลากหลาย เอกลักษณ์ต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างชื่อเสียง รวมถึงรายได้เข้าประเทศมากมาย การปลูกฝังให้เยาวชนไทยตระหนักรถึงประโยชน์และความสำคัญของเอกลักษณ์ไทยนั้น เป็นสิ่งจำเป็นมาก เราものเห็นข้อดีของวัฒนธรรมอื่นแต่กับวัฒนธรรมของตัวเองทำไม่เราจึงมองข้ามไป จุดสำคัญคือเราไม่สามารถทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในแบบที่ลึกซึ้งเพียงพอ ถ้าไม่เกิดความภาคภูมิใจ ถึงก้าวที่จะทำให้เห็นความสำคัญ ล้วนหนึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าการรักในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติเกี่ยวเนื่องมาจากความรู้สึกหดันนิยม การเห็นประเทศชาติตามก่อนสิ่งอื่น จะช่วยเพาะความรู้สึกห่วงเห็นในความเป็นชาติ เราอกร้าวตัวเองเป็นคนไทยได้ก็ เพราะเรามีความแตกต่าง เราเป็นไทยจากเอกลักษณ์จากวัฒนธรรมที่สั่งสมมาหานาน ถ้าปราศจากสิ่งเหล่านี้ เราคงไม่สามารถอุตสาหะได้ ได้รักคือคนไทย (สำนักฯ ประจำไทย, 2550)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกรักในประเทศ อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ให้อย่างชัดเจนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้สำหรับหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ข้อ คือ มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และชั่งรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข และมาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และชั่งรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของ การเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลก

อย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี จัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ ทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนเนื้อหาภาษา และวัฒนธรรมไทยน้อย ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ ซึ่งการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้สามารถทำให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ความเป็นไทย และแสดงความเป็นไทย บนพื้นฐานความถูกต้อง มีทักษัณฑ์ที่ดีต่อความเป็นคนไทย ที่นั่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย แสดงออกด้วยความภูมิใจ และรู้จักรักษาไว้ให้เป็นมรดกเลิศไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในเรื่อง “รักษ์เอกลักษณ์ไทย” เพราะบ่งบอกถึงความเป็นชาติไทย รวมทั้งหลักสูตร และนโยบายต่างๆ ของภาครัฐต่างก็ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักรถึงความเป็นไทย ประกอบกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรบูรณาการในเรื่องเอกลักษณ์ไทย ยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควรนัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อพัฒนาให้เป็นหลักสูตรบูรณาการที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพต่อไป และจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต

แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษา พหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร และหลังใช้หลักสูตร

3. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติงานจากการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนต่อรักษ์เอกลักษณ์ไทยก่อนใช้หลักสูตรและหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

2. นักเรียนได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย มีทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. นักเรียนได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย มีเจตคติต่อรักษ์เอกลักษณ์ไทย หลังได้รับการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่องอื่น ๆ มาใช้ในโรงเรียนต่อไป

3. นักเรียนมีความรู้ และเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ไทย มีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้อง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 31 คน

1.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง รักษ์เอกลักษณ์ไทย

1.2.1 วัฒนธรรมและ เอกลักษณ์ ไทย

1.2.2 ภาษาไทย การฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย

1.2.3 มารยาทไทย มารยาทในการรับประทานอาหาร

1.2.4 รำไทย เต้นรำรำเคียว

1.2.5 การละเล่นของไทย รีรีข้าวสาร ม้าก้านกลวย ปืนก้านกลวย

1.2.6 อาหารไทย ข้าวมันส้มตำ ยำ

ตะไคร้

1.2.7 เทศกาลสำคัญของไทย วันลอยกระทง วันสงกรานต์

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรบูรณาการเรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

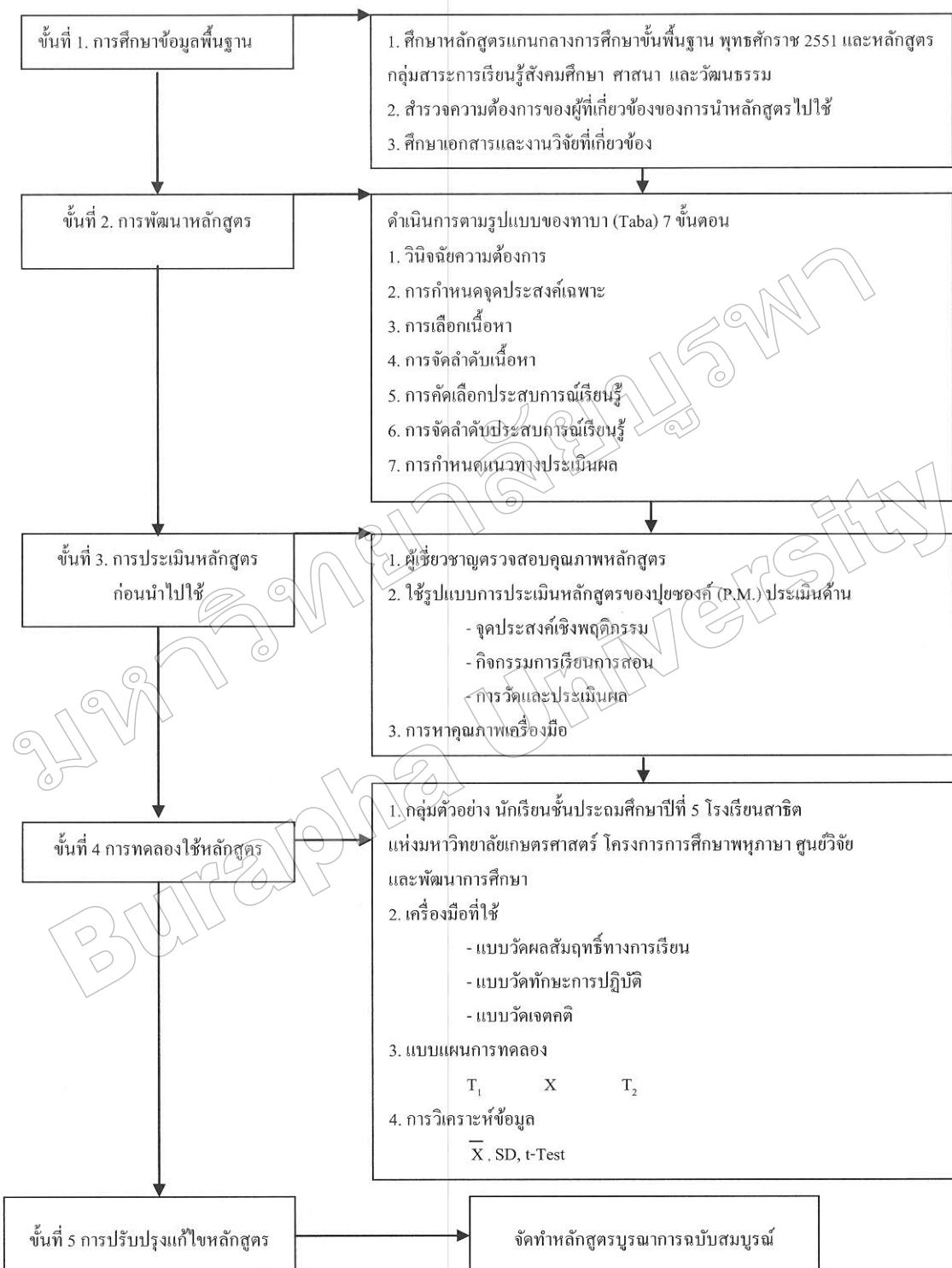
2.2.2 ทักษะการปฏิบัติงาน

2.2.3 เจตคติต่อรักษ์เอกลักษณ์ไทย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของทนา (Taba, 1962) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทนา กำหนดเป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนในการหลักสูตรบูรณาการการก柱ม์สาธารณะเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 5

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยบูรณาการภายในวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรแกนกลางมาปรับขยาย และพัฒนาตามรูปแบบของหน้า เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วินิจฉัยความต้องการ

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะ

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ

ขั้นที่ 4 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ขั้นที่ 6 การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 7 การกำหนดแนวทางประเมินผล

4. หลักสูตรบูรณาการ รักษ์เอกลักษณ์ไทย หมายถึง หลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ไทย มีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยพัฒนาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ตามตัวชี้วัด ส 2.1 ป.5/3 เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ส 2.1 ป.5/4 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และเผยแพร่องค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ซึ่งพัฒนาโดยใช้การบูรณาการ 8 กลุ่มสาระ จัดการเรียนรู้

ตามแนวคิดของบุญ ว่าด้วยความสามารถของบุคคล เกิดจากการเรียนรู้ ประกอบด้วยพฤติกรรมที่สำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถวัดและตรวจสอบได้ มีการจัดการเรียนการสอน ของการเรียนรู้แบบ 4 MAT และแบบร่วมมือ ที่เน้นให้นักเรียนตระหนัก และเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
ในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาสำรวจข้อมูลด้านต่าง ๆ ได้แก่ ชุมชนโรงเรียน นักเรียน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสอบถาม ความต้องการเนื้อหาในการพัฒนาหลักบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทยเพื่อให้ทราบข้อมูลความต้องการในการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ และความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตร

2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถนำมานำเสนอการในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร

ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ

2. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะ

3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ

4. จัดทำดัชนีเนื้อหาสาระ
5. คัดเลือกกิจกรรม
6. จัดทำดัชนักกิจกรรม
7. กำหนดแนวทางการวัดผลประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

ใช้การประเมินหลักสูตรแบบบุยชองค์ (Puis-sance Measure) เป็นการนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรซึ่งประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ย P.M. เท่ากับ 12.59 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินหมายถึง หลักสูตรมีคุณภาพสูง

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

นำหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง รักษ์เอกลักษณ์ไทย ที่สร้างแล้วปิดทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปรับปรุงแก้อีก แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ได้มำโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 31 คน ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที การทดลองครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One – Group Pretest – Posttest Design โดยทดสอบนักเรียนก่อนการทดลอง (Pre-test) ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบวัดเจตคติต่อรักษ์เอกลักษณ์ไทย และทดสอบหลังเรียน (Post – test) ด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองใช้หลักสูตร บูรณาการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) และสถิติทดสอบค่าที่ (t-Test) แบบ Dependent โดยใช้

โปรแกรม SPSS

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ปิดทดลองใช้หลักสูตร ซึ่งนี้ มีเจตคติต่อรักษ์เอกลักษณ์ไทยหลังจากการใช้หลักสูตร ซึ่งนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีทักษะการปฏิบัติงานสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน จึงนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปใช้ได้ทันที

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างหลักสูตร

ได้หลักสูตรหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากผลการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นร้อยละ 95.55 ที่ได้ลงความเห็นว่าเห็นด้วยปานกลาง และหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนคือ หลักการ จุดหมาย

คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างเนื้อหา และอัตราเวลาเรียน แนวการขัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลองค์ประกอบที่กล่าวมานี้ความสัมพันธ์ สอดคล้องกันเป็นอย่างดี จากการที่นำหลักสูตรให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรประเมิน โดยอาศัยแนวคิดในการประเมินหลักสูตร Puissance Measure (P.M.) ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมการประเมิน 3 ด้าน คือจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการวัดและประเมินผล ผลการประเมิน หลักสูตรมีค่าเฉลี่ย P.M. ทั้งฉบับเท่ากับ 12.59 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินหมายถึง หลักสูตรมีคุณภาพสูง

ตอนที่ 2 ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 31 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง รักษ์เอกลักษณ์ไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนมีผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร อよ่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวัดทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลการวัดเจตคติหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่า การวัดเจตคติก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ โครงการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบครบถ้วน หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับสูงหรือดีมาก มีความถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและสำรวจความต้องการของชุมชน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษานั้นนำมาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชุมชนและความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีคุณภาพสูง ระดับบน คือการวินิจฉัยความต้องการไปจนถึงการจัดประสบการณ์การเรียนและวิเคราะห์หลักสูตรมีประโยชน์ เพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างยิ่ง (วิชัย ประสาทธิรุ่วิเวช, 2542, หน้า 90)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทaba (Taba, 1962) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

2.1 วินิจฉัยความต้องการ สำรวจสภาพปัญหา ของท้องถิ่นซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการของชุมชนเพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางหรือสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเพื่อจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตร โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร

ตำรา และสอนถὰมความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในการจัดสาธารณะเรียนรู้และการเรียนการสอน ตามหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน 5 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 5 คน ผู้บริหาร จำนวน 5 คน นักเรียนจำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มามวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผลจากการวินิจฉัยความต้องการ สำรวจสภาพปัจจุบันของท้องถิ่น พบร่วมชนหรือห้องถิ่นต้องการให้มีการจัดทำสาระการเรียนรู้เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ ผู้วิจัย
ได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นแนวทางในการกำหนด หลักการและกำหนดจุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความอัมมั่นคงและมุ่งประสงค์ต่อไปนี้

2.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเอกลักษณ์ความเป็นไทย

2.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของความเป็นไทย

2.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกความเป็นคนไทย และถ่ายทอดความเป็นไทยให้กับผู้อื่นด้วยความภูมิใจ

2.2.4 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และแสดงความเป็นไทย บนพื้นฐานความถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อกำลังเป็นคนไทย ชื่นชม เห็นคุณค่าของความเป็นไทย และรู้จักรักษาให้เป็นมรดกสืบไป

2.3 การเลือกเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาสาระที่สำคัญสอดคล้องกับหลักสูตร มาจัดทำ

เป็นหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ปีที่ 5 ดังนี้

- 2.3.1 เอกลักษณ์ไทย
- 2.3.2 ภาษาไทย
- 2.3.3 นารายาไทย
- 2.3.4 รำไทย
- 2.3.5 การละเล่นของไทย
- 2.3.6 อาหารไทย
- 2.3.7 เทศกาลสำคัญของไทย

2.4 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ โดยเรียงลำดับก่อนและหลังของสาระการเรียนให้เหมาะสมและต่อเนื่อง สาระการเรียนรู้ที่นำมาจัดคำนึงถึงวัฒนธรรม ความสามารถความสนใจของผู้เรียนตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยกำหนดระยะเวลาในแต่ละสาระการเรียนรู้ ที่เหมาะสมดังนี้

หน่วย	เนื้อหา	อัตราเวลาเรียน (ชั่วโมง)
การเรียนรู้		
1	เอกลักษณ์ไทย	2
2	ภาษาไทย	3
3	นารายาไทย	2
4	รำไทย	2
5	การละเล่นของไทย	4
6	อาหารไทย	3
7	เทศกาลสำคัญของไทย	4
	รวม	20

2.5 การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด โดยได้ศึกษาตำราและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มาใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้

เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นจุดประสงค์ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและ จิตพิสัย เน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นกระบวนการคิด การปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กิจกรรมการเรียนรูปแบบบูรณาการ

2.6 การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการนำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้คัดเลือกไว้ในขั้นที่ 5 มาจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และ สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาที่ได้วิเคราะห์แล้ว ปรับขยาย เพิ่มเติม ถือการเรียนการสอนให้เหมาะสม

2.7 กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล โดย กำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผลและสร้างเครื่องมือ สำหรับวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ใช้ การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลัก หลาย เช่น การทดสอบ ประเมินการทำกิจกรรม ประเมินผลงานการปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรม เจตคติที่มีต่อ หลักสูตรนี้ ภูมิปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษ์เอกลักษณ์ไทย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตรด่อนนำนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรจากเอกสาร และตำราของนักการศึกษา นักพัฒนาหลักสูตรหลาย ๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ปุยของค์ (Puissance Measure) เพราะการประเมิน หลักสูตรตามรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร ที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ และทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้น นี้มีคุณภาพสูง ผลการวิเคราะห์มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ นีองจากการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้ เป็นเทคนิค จากผลการศึกษาของกา耶 และวอลเบนเซอร์ (Gagen & Walbesser, 1960 ข้างถึงใน วิชัย วงศ์ใหญ่, 2537, หน้า 234) เป็นวิธีการประเมินด้วยการวิเคราะห์เกี่ยว กับองค์ประกอบสำคัญในการสร้างหลักสูตรซึ่งมีทั้งหมด 3 ส่วน คือ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน และ

การประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ตารางวิเคราะห์ปุยของค์ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ 2 ประการ คือ พฤติกรรมการเรียนรู้และรูปแบบของการเรียนรู้ ผลคิดคำนวณออกมาน เป็นตัวเลขบ่งชี้ว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพในระดับใด ที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สังค์ อุทرانันท์ (2532, หน้า 246-247) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเบื้องต้น ของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความ สำคัญ เพราะเป็นการทบทวนตรวจสอบหลักสูตรที่จัดทำ ขึ้นว่ามีสิ่งใดที่บกพร่อง และสมควรได้รับการปรับปรุง แก้ไข ซึ่งผลการประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ มี ค่า P.M. เท่ากับ 12.59 ซึ่งสรุปตามเกณฑ์การ ประเมินได้ว่า หลักสูตรนี้มีคุณภาพสูงหรือดีมาก อันเป็น ผลลัพธ์เนื่องมาจากจุดประสงค์ การเรียนรู้จะช่วยบอกถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ โดยสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ ที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้นั้นก็ทำให้ทราบถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสดงออก มาให้เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อการเรียนรู้จบสิ้นลง

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร การนำ หลักสูตรไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนโดยทำการ สอนก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนเท่ากับ 8.45 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.94 แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบ บูรณาการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียน ชุดเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักเรียน เท่ากับ 12.70 และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.95 ผลจากการ ทดลอง คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และทำการสอบ แบบวัดเจตคติต่อเอกลักษณ์ไทย ก่อนเรียน ได้คะแนน เฉลี่ยของเจตคติต่อเอกลักษณ์ไทยก่อนเรียนเท่ากับ 2.84 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 แล้วผู้วิจัย

ได้ดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการ ที่ผู้จัดสร้างขึ้น และทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดเจตคติต่อ เอกลักษณ์ไทยหลังการเรียนชุดเดียวกันกับทดสอบ ก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อเอกลักษณ์ไทย หลังการเรียนของนักเรียน เท่ากับ 4.76 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ผลจากการทดสอบ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผู้จัดได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรทุกขั้นตอนตามคำแนะนำของ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความเหมาะสมและทำให้หลักสูตร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร ก่อนนำไปใช้ปรับปรุงด้านภาษา อัตราเวลาเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ รูปแบบบูรณาการ และหลังจากนำหลักสูตรไปใช้แล้วได้ พิพ.x ข้อกพร่องต่าง ๆ ทำให้ทราบว่ายังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย จึงปรับกิจกรรมในสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยให้นักเรียนเข้าชมนิทรรศการ ข้าว.....จากเมล็ดสู่เมล็ด ซึ่งทำให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ตอนที่ 2 ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดสอบใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดสอบใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และมีคะแนนเจตคติหลังทดสอบใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดสอบใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การทดสอบใช้หลักสูตรส่งผลต่อกำลังการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย และคุณลักษณะทางเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้เรื่อง รักษ์เอกลักษณ์ไทย ได้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้จากการประสบการณ์ตรงโดยการลงมือปฏิบัติจริง และการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย

หลักสูตรเกิดจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพราะหลักสูตรที่นำมาทดลองใช้ได้ดำเนินการวินิจฉัย ความต้องการ ด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน และโรงเรียน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสำรวจความคิดเห็นในการสร้างหลักสูตร ที่สอดคล้องกับแนวคิดของท่าน (Taba, 1962, รุจิร์ ภู่สาระ, 2545, หน้า 61-64) ที่เชื่อว่า การพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มจากการรวมรวมข้อมูลของชุมชนและโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นทั้งความต้องการที่มีอยู่จริงผ่านพسانเข้ากับความต้องการใหม่แล้วรูปเป็นความเห็นเดียวกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของร่าง บัวศรี (532, หน้า 153-159) ที่กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้น จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความถูกต้องทำให้ทราบความต้องการของสังคมและผู้เรียน

ผู้จัดได้ทำการสำรวจความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้บริหาร ครุโนโรงเรียนและผู้ปกครอง นักเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นด้วยมากที่สุด คือ นักเรียนควรได้เรียนรู้เรื่อง เอกลักษณ์ไทย อีกทั้งควรนำเรื่องเอกลักษณ์ไทยมาสร้างเป็นหลักสูตรบูรณาการ เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย

หลักสูตรจัดการศึกษาตามรูปแบบบูรณาการ เพราะต้องการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กับความเหมาะสมของเนื้อหา และกระบวนการในสาระวิชาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยที่เป็นไปตามสภาพจริงของสังคม ดังที่ ทิศนา แรมมณี (2545, หน้า 145-146) ได้กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการนำเนื้อหาสาระที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ

ในลักษณะที่เป็นองค์รวมและสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของนาธิบดี พรบุล (2544, หน้า 57-58) กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงความรู้ในแวดวงนั้นๆ ระหว่างหัวข้อและเนื้อหาต่างๆ ที่เป็นความรู้ทั้ง 3 ด้านได้แก่ พุทธศาสนา ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการบูรณาการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เป็นการบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว จัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ กำหนดสาระการเรียนรู้ในหัวเรื่องรักษ์โลกลักษณะไทย ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนได้ใช้ทักษะและได้uhnวนขยายหากความรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง ดังที่

วัฒนาพร ระงันทุกษ์ (2542, หน้า 46) กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการนำศาสตร์ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันมาอยู่ในรูปแบบสมมพسانกันเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จึงเป็นการจำเป็นนำเอาความรู้สาขาวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาสมมพسانกัน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเน้นองค์รวมเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชาและเน้นถึงการสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาโดยตัวครู สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริพัชร์ เจริญวิโรจน์ (2546, หน้า 14) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ว่า ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดได้ เช่น เดียวกับวิถีชีวิตของคนที่ต้องดำเนินอยู่อย่างประสานกลมกลืนเป็นองค์รวม การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่างๆ และฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะทำให้การ

เรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริงและมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

หลักสูตรนี้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อเนื้อหาและองค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา .90 แต่ละแผนประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ (วิเคราะห์จากตัวชี้วัดทั้งหมดของหน่วย) ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ภาระดลลประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชำรัง นวศรี(2532, หน้า 8 ; วิชัย คงไพบูลย์, 2537, หน้า 5) กล่าวว่า หลักสูตรที่มีคุณภาพพากเพียดต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ด้านคือ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และวิธีการประเมินผล แต่ละส่วนจะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

การทดลองใช้หลักสูตรส่งผลต่อกnowledgeเกี่ยวกับรักษ์โลกลักษณะไทยและคุณลักษณะทางเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้เรื่องรักษ์โลกลักษณะไทย ได้จริง ทั้งนี้เป็นเพื่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้จากประสบการณ์ตรงโดยการลงมือปฏิบัติจริง และการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การศึกษาค้นคว้าจากที่ต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาหลักสูตรล้วนเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน การจัดเนื้อหาเชื่อมโยงบูรณาการอย่างกลมกลืน โดยลำดับแรกผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องรักษ์โลกลักษณะไทย ลำดับต่อมาได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของรักษ์โลกลักษณะไทย ลำดับสุดท้ายคือเห็นคุณค่าแล้วร่วมกันอนุรักษ์รักษ์โลกลักษณะไทย การเชื่อมโยงบูรณาการเนื้อหาที่สอดคล้องเหมาะสมจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น และช่วยให้ผลลัพธ์ทางการเรียนสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพิชาช์ วรรณภานาลัย (2549) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดูดดึงแบบพุทธศาสนา เรื่อง เพลงและภูมิปัญญา

ชาวบ้านเมืองแปดริ้ว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 ทักษะการขับร้องประสานเสียงเพลงประจำจังหวัด ฉะเชิงเทราหลังการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เล็กติดของนักเรียนต่อหลักสูตรบูรณาการหลังการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรีในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับนัยฐุลิชาช์ วรรณภាសัย (2549) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดูนต์รีแบบพหุภาษา เรื่อง เพลงและภูมิปัญญาชาวบ้านเมืองแปดริ้ว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วชิรินทร์ ดำรงค์สกุลชัย (2547) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดูนต์รีนานาชาติปีและอาชีพในท้องถิ่น

เรื่อง “ระบำกรีดยาง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของอำเภอบ้านค่าย พบว่าเจตคติต่อคนตีและนาฏศิลป์ไทยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. ผู้สอนตามหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย สามารถปรับเวลาเรียน ลี่อการเรียนการสอน ปรับขยายเนื้อหาสาระ การวัดผลประเมินผลได้ตามความเหมาะสมสมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพพินิจของผู้ใช้หลักสูตร

2. สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักษาเอกลักษณ์ไทย ไปปรับใช้จัดการเรียนการสอน กับนักเรียนในระดับอื่น ๆ หรือในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ทำได้โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรบูรณาการให้เด็กกลุ่มพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กกลุ่มพิเศษมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับนักเรียน ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- โครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับสถาบัน.rar นิติ.(2550). ชีวิตกับความเป็นไทย. วันที่ค้นข้อมูล 26 มกราคม 2550, เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/library/74500>
- โครงการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551. วันที่ค้นข้อมูล 21 ตุลาคม 2551, เข้าถึงได้จาก <http://academic.obec.go.th/curriculum44>
- ชนาธิป พรกุล. (2549). คลี่พระราชบัญญัติ...จัดการเรียนการสอน การสร้างความรู้ด้วยตนเอง. การปฏิรูปการศึกษา.

ณัฐพิชาช์ วรรตนากลัย. (2549). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดูตีแบบพหุวิทยาการ รึ่ง เพลงและ
ภูมิปัญญาชาวบ้านเมืองแปดริ้ว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหา
บัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

พิศนา แรมมนี. (2545). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธำรง บัวศรี(2532). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ครุสภากาดพร้าว.

วิชัย วงศ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวิรยาสาส์น.

วัชรินทร์ ดำรงสกุลชัย. (2547). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดูตีแบบบูรพาและอาชีพในท้องถิ่น
รึ่ง “ระบำกรีดยาง”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

วัฒนาพร ระงับทุกน์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: แหล่งเพรส.

สริพัชร์ เจริญวิโรจน์. (2546). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัด
เสเมียนนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักข่าวไทย.(2550). คุณเชื่อหรือไม่ เด็กไทยเชื่อฟริ้งมากกว่าคนไทย. วันที่ 26 มกราคม 2550, เข้าถึง
ได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=69528>

Taba. H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt Brace &
Wold Inc.